

Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău: Daguța Sergiu
Curtea de Apel Chișinău: Pruteanu Victor, Popova Ludmila și Gavrilița Ana

D E C I Z I E

06 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii:

Valentina Clevadî
Galina Stratulat, Ion Druță,
Dumitru Mardari și Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz”,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu
Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”,
cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz”. A fost
admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, casată hotărârea
Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 17 decembrie 2015, fiind pronunțată o nouă
hotărîre,

A C O N S T A T A T:

La 24 septembrie 2012, Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz” a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”, cu
privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a indicat că potrivit contractului nr. 600 din 31 decembrie
2011, privind furnizarea gazelor naturale, încheiat între Societatea cu Răspundere
Limitată „Chișinău Gaz” și Societatea pe Acțiuni „CET-2”, furnizorul s-a obligat să
livreze gaze naturale, iar Societatea pe Acțiuni „CET-2” să primească și să achite lunar,
în valută națională prin transfer bancar, contravaloarea volumului de gaze naturale
consumat.

Reclamanta a specificat că și-a onorat obligațiile contractuale, însă Societatea pe
Acțiuni „CET-2”, ca efect a nerespectării normelor contractuale, pentru perioada 01

aprilie 2012 – 31 iulie 2012, s-a acumulat penalităţii în cuantum de 3336330,44 lei, calculată în baza pct. 3.7 din contract.

În adresa Societăţii pe Acţiuni „CET-2”, a fost expediată pretenţia nr. 130 din 02 august 2012, care a fost lăsată fără examinare.

Prin încheierea protocolară a Judecătorei Ciocana m. Chişinău din 26 august 2015, a fost admisă succesiunea în drepturi şi obligaţii procesuale a Societăţii pe Acţiuni „CET-2” cu Societatea pe Acţiuni „Termoelectrica” (f.d. 143).

Solicită Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău Gaz” încasarea din contul Societăţii pe Acţiuni „Termoelectrica”, în beneficiul companiei reclamante a sumei de 3336330,44 lei – cu titlu de penalitate şi suma de 50000 lei – cu titlu de cheltuieli pentru achitarea taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chişinău din 17 decembrie 2015, a fost admisă parţial cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz” împotriva Societăţii pe Acţiuni „Termoelectrica”, cu privire la încasarea penalităţii şi a cheltuielilor de judecată. S-a dispus încasarea din contul Societăţii pe Acţiuni „Termoelectrica”, în beneficiul Societăţii cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz”, suma de 2 895 212,23 lei – cu titlu de penalitate şi suma de 43 390 lei – cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în total 2 938 602,23 lei. În rest, acţiunea a fost respinsă (f.d. 157, 187-190, vol. I).

Manifestînd dezacord cu hotărîrea primei instanţe, la 11 ianuarie 2016 Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz” a declarat apel apel.

La 12 ianuarie 2016, Societatea pe Acţiuni „Termoelectrica”, a contestat cu apel hotărîrea Judecătorei Ciocana m. Chişinău din 17 decembrie 2015.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 14 decembrie 2016, a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz”. A fost admis apelul declarat de Societatea pe Acţiuni „Termoelectrica”, casată hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chişinău din 17 decembrie 2015, fiind pronunţată o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz” împotriva Societăţii pe Acţiuni „Termoelectrica”, cu privire la încasarea penalităţii şi a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a dispus încasarea din contul Societăţii cu Răspundere Limitată „Chişinău-Gaz”, în beneficiile Societăţii pe Acţiuni „Termoelectrica” suma de 37500 lei – cu titlu de taxă de stat pentru declararea apelului (f.d. 14, 15-26, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanţa de apel a concluzionat că penalitatea adjudecată de prima instanţă este exclusivă în temeiul art. 626 alin. (2) Cod Civil, ce exclude dreptul reclamantului de a cere şi încasarea dobînzii de întîrziere, iar în conformitate cu prevederile art. 630 alin. (1) Cod Civil, în cazul dat se întrunesc pentru reducerea penalităţii, ca urmare a caracterului disproporţional al penalităţii calculate cu interesul general al societăţii.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanţei de apel, la 29 martie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Chişinău Gaz” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea

acestui, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțial hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care pretențiile să fie admise integral.

În motivarea recursului a invocat faptul că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele ce țin de soluționarea problemei cu privire la încasarea penalității.

Copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 30 ianuarie 2017 (f.d. 30, vol. II), fiind recepționată de către recurent la 26 februarie 2017 (f.d. 32, vol. II).

Conform prevederilor art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, prin prisma normei de drept procedural citate, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 19 aprilie 2017, în adresa intimă a fost expediată copia recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz”, iar la 23 mai 2017, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz” întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Colegiul menționează că instanța de apel în concluziile care au stat la baza respingerii acțiunii a susținut că penalitatea adjudecată de prima instanță este exclusivă în temeiul art. 626 alin. (2) Cod Civil, ce exclude dreptul reclamantului de a cere și încasarea dobânzii de întârziere, iar în conformitate cu prevederile art. 630 alin. (1) Cod Civil, în cazul dat se întrunesc pentru reducerea penalității, ca urmare a caracterului disproporțional al penalității calculate cu interesul general al societății, aceste norme urmează a fi aplicate în cumul cu art. art. 512, 513, 514 și 572 Cod Civil, iar coroborarea acestora denotă netemeinicia integrală a pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs consideră concluziile respective neîntemeiate și contrare Legii.

Prin urmare, în susținerea poziției respective, Colegiul punctează că actele pricinii certifică faptul că la 31 decembrie 2011 între Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” și Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a fost încheiat contractul nr. 600, privind furnizarea gazelor naturale consumatorului noncasnic, în conformitate cu care, Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” s-a obligat să furnizeze gaze naturale la locul de consum, iar Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” s-a obligat să primească și să achite contravaloarea volumului de gaze naturale consumat (f.d. 4-7).

Potrivit pct. 3.3. din contract, plata pentru gazele naturale furnizate urma a fi efectuată prin transfer bancar pe contul curent al furnizorului, iar potrivit pct. 3.6. din contract, plata se consideră efectuată din data încasării mijloacelor bănești pe contul de decontare al furnizorului.

Conform pct. 3.7 al contractului, în caz de neachitare pînă la data limită indicată în facturile de plată a contravalorii gazelor naturale consumate, furnizorul este în drept să calculeze și să expună spre plată consumatorului o penalitate echivalentă ratei de refinanțare stabilită de BNM, valabilă în perioada efectuării calculului, la suma datorată și pentru fiecare zi de întârziere, începînd cu prima zi după data limită de plată a facturii și pînă la data efectuării plății (f.d. 5).

Totodată, instanța de recurs remarcă faptul că pct. 3.7 a contractului privind furnizarea gazelor naturale, a fost obiect de litigiu și obiect de cercetare judecătorească în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „CET 2” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz”, privind acceptarea clauzei contractuale referitor la penalitate în redacția propusă de Societatea pe Acțiuni „CET 2”.

Astfel, prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 31 octombrie 2013, cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „CET 2” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” a fost respinsă, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „CET 2” a fost respins, fiind menținută hotărîrea primei instanțe.

Ulterior, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 august 2014, recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „CET 2”, a fost considerat inadmisibil (f.d. 69-72).

Tot actele pricinii certifică faptul că Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” și-a onorat obligațiile contractuale de furnizare a gazelor naturale, fapt confirmat prin actele de predare primire a gazelor naturale: din 29 februarie 2012 și facturile fiscale care certifică faptul că reclamanta-recurentă a livrat 53052888 m³ de gaze naturale în sumă de 294508252,92 lei; din 31 martie 2012 prin care s-a constatat că au fost livrate 30634246 m³ de gaze naturale în sumă de 170057439,08 lei; din 30 aprilie 2012 prin care s-a constatat că au fost livrate 13405781 m³ de gaze naturale în sumă de 74418439,60 lei; din 31 mai 2012 prin care s-a constatat că au fost livrate 12713553 m³ de gaze naturale în sumă de 70575729,68 lei; din 30 iunie 2012 prin care s-a constatat că au fost livrate 11248339 m³ de gaze naturale în sumă de 6244204,42 lei.

Instanța de recurs menționează că probele anexate la dosar și anume „Achitările cu Chișinău-Gaz perioada 01 ianuarie 2012 – 14 februarie 2013” demonstrează faptul că Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a achitat cu întârziere plățile pentru gazele naturale furnizate, fapt recunoscut și de către reprezentanții pîrîtei-intimate în ședința de judecată a primei instanțe, precum și confirmat prin informația privind achitările tardive (f.d. 87-102, vol. I).

De menționat că, pentru gaze naturale consumate Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a achitat integral plata numai la 12 noiembrie 2012 (f.d. 102, vol. I).

La 02 august 2012 reclamanta – recurentă a formulat pârtei pretenția scrisă cu nr. 130, recepționată de pârta – intimată la 07 august 2012, prin care Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” expres a menționat despre generarea calculării penalității și intenției sale de încasare a penalității din contul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” pentru întârzierea efectuării plății costului gazelor livrate, oferind pârtei – intimată termen de 5 zile pentru achitarea penalității calculate (f.d. 8-9, vol. I).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezența speță, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 625 Cod Civil, clauza penală se face în scris. Nerespectarea formei scrise atrage nulitatea clauzei penale, iar potrivit prevederilor art. 626, alin. (3) Cod Civil, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

Instanța de recurs menționează că legiuitorul în dispoziția art. 626, alin. (3) Cod Civil, a instituit o excepție, care se manifestă prin acordarea creditorului, care a primit executarea obligației, dreptul de a pretinde plata penalităților doar dacă și-a rezervat acest drept la primirea executării. În asemenea caz, clauza penală poartă un caracter sancționator și nu unul compensatoriu. În acest caz, creditorul va putea cere pe lângă executarea obligației și plata penalităților, în cazul în care clauza penală a fost stipulată pentru situațiile de executare necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației.

Prima instanță în apărarea drepturilor și intereselor legale a reclamantei - recurente, încălcate de către pârta - intimată, corect a dispus admiterea cererii de chemare în judecată cu admiterea pretențiilor reclamantei de încasare a penalității parțial, or conform pct. 3.3. din contract, plata pentru gazele naturale urma a fi efectuată nu mai târziu de termenul limită indicat de ea (data de 15 a lunii următoare după luna de furnizare).

Prin urmare, obligațiunea pentru plata gazelor naturale se consideră încălcată de la ziua următoare ultimei zile din termenul stabilit pentru achitarea facturii, adică de la data de 16 a lunii și nu de la data de 15 a lunii, ori această dată este ultima zi de plată a facturii și face parte din termenul legal de plată a costului gazelor naturale livrate și facturate.

În cazul în care obligația de plată nu a fost efectuată de pârta nici în ultima zi de plată a facturii (data de 15 a lunii următoare după luna de furnizare a gazelor naturale), de la data de 16 a lunii următoare după luna de furnizare a gazelor naturale, pârta se află în întârzierea executării obligației pecuniare, și respectiv, reclamanta este în drept să pretindă de penalitatea, dar nu înainte de expirarea termenului prevăzut prin contract pentru achitarea facturii.

Instanța de recurs punctează că este întemeiată poziția primei instanțe prin care a concluzionat că încasarea penalității care a fost calculată de reclamanta pentru 15 aprilie 2012 în sumă de 21087,12 lei; pentru 15 mai 2012 în sumă de 9227,89 lei; pentru 15 iunie 2012 în sumă de 8751,39 lei și pentru 15 iulie 2012 în sumă de 7742,81 lei, iar în total în suma de 46809,21 lei, urmează a fi respinsă, ori după cum s-a menționat data de 15 a lunii, conform contractului a fost ultima zi de achitare facturii de către pârta și

această zi nu poate face parte din termenul întârzierii efectuării de către pârta a obligației sale de plată a gazelor consumate.

Prima instanță corect respins ca neîntemeiate și lipsite de suport probatoriu argumentele reprezentanților pârteii în ce privește aflarea pârteii în circumstanțe excepționale, care potrivit prevederilor art.630 alin. (1) Cod civil, permit instanței de judecată să reducă clauza penală disproporționat de mari.

Or, practica judiciară în materie similară accentuează dreptul instanței de a reduce clauza penală disproporționată în raport cu situația financiară dificilă, mărimea penalității dacă depășește suma datoriei, mărimea excesivă a penalității, dacă datoria a fost achitată, întârzierea neesențială.

Totodată, este esențial de punctat faptul că prima instanță just s-a expus asupra legalității pct. 3.7 din contractul nr. 600 din 31 decembrie 2011, or, în acest sens există deja o hotărârea judecătorească, iar în situația dată sunt aplicabile prevederile art. 123, alin. (2) CPC, care statuează expres că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Prin urmare, corect prima instanță a tratat ca fiind neîntemeiată cerința reprezentantului pârteii de a reduce clauza penală cu 90%, iar mărimea penalității echivalentă ratei de refinanțare stabilită de BNM pentru perioada 01 aprilie 2012 – 31 iulie 2012, în mărime de 0,01 % în raport cu sumele datorate și achitate cu încălcarea termenului de plată, este proporțională și nu este excesivă.

Astfel, este justă poziția primei instanțe precum că în urma stabilirii caracterului sinalagmatic al raporturilor contractuale dintre părți și existența obligațiilor, întârzierea plăților, lipsa temeiurilor de operare a reducerii penalității, instanța corect a admis acțiunea parțial încasînd din contul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz” clauza penală contractuală în sumă de 2895212 lei 23 bani, iar în partea încasării penalității calculată pentru 15 aprilie 2012, 15 mai 2012, 15 iunie 2012 și 15 iulie 2012 în sumă de 46809,21 lei, corect au fost respinse pretențiile.

În temeiul art. 94, alin. (1) CPC, prima instanță corect a dispus încasarea din contul pârteii, în beneficiul reclamantei suma de 43390 lei – cu titlu de taxă de stat, proporțional admiterii pretențiilor din acțiune.

În concluzie, instanța de recurs menționează că este legală hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 17 decembrie 2015, din care motive urmează a fi menținută.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărârea primei instanțe este legală, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz”, a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău Gaz”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 17 decembrie 2015, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Chișinău-Gaz” împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”, cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea